

Raport Barometr WHC „Kobieta w kolejce” skupia się na jednostkach chorobowych, które znacznie częściej występują u kobiet, oraz na problemach zdrowotnych dotyczących wyłącznie kobiet. Fundacja przeanalizowała 80 świadczeń z 14 dziedzin medycyny.

Wyniki są następujące:

- średni czas oczekiwania kobiet na świadczenia dotyczące chorób, które częściej u nich występują - 3,5 mies. (w zeszłym roku - 2,7 mies.)
- średni czas oczekiwania na świadczenia wyłącznie kobiece - 2,8 mies. (w zeszłym roku 2,5 mies.)
- średni czas oczekiwania kobiet do lekarza specjalisty - 5,9 mies. (w zeszłym roku 3,4 mies.)
- średni czas oczekiwania kobiet do badań diagnostycznych - 2,4 mies. (w zeszłym roku 2,3 mies.)

Najbardziej wydłużyły się kolejki do świadczeń:

- wizyta u endokrynologa - o 7 mies. (z 11 mies. do 18 mies.)
- wizyta u chirurga naczyniowego - o 5,5 mies. (z 6,4 mies. do 11,9 mies.)
- wizyta u reumatologa - o 5,3 mies. (z 2,8 mies. do 8,1 mies.)
- wizyta u neurochirurga - o 4,8 mies. (z 6,2 mies. do 11 mies.)
- wizyta u ginekologa-onkologa - o 4,7 mies. (z 0,5 mies. do 5,2 mies.)
- waginoplastyka - o 3 mies. (z 1,8 mies. do 4,8 mies.)
- scyntygrafia tarczycy - o 2,6 mies. 5,8 mies. (z 3,2 mies. do 5,8 mies.)
- kolposkopia - o 2,6 mies. 5,8 mies. (z 3,2 mies. do 5,8 mies.)

W istotny sposób skróciły się kolejki do świadczeń:

- usunięcie guza prolaktynowego - o 2,1 mies. (z 2,8 mies. do 0,7 mies.)
- USG nerek, moczowodów, pęcherza moczowego - o 1,7 mies. (z 2,6 mies. do 0,9 mies.)

ŚREDNI CZAS OCZEKIWANIA KOBIET NA ŚWIADCZENIA DOTYCZĄCE CHOROÓB, KTÓRE CZĘŚCIEJ U NICH WYSTĘPUJĄ

Analiza 80 świadczeń spośród 14 dziedzin medycyny pokazuje, że średnio na udzielenie świadczenia gwarantowanego Polki muszą czekać 3,5 miesiąca (w zeszłym roku czekały 2,7 mies.).

Najdłuższe czasy oczekiwania zidentyfikowano w dziedzinach:

- chirurgia plastyczna - 9 mies. (nie chodzi o tzw. medycynę estetyczną, a o np. rekonstrukcje piersi) (było 8 mies.)
- angiologia - 7 mies. (było 5,2 mies.)
- endokrynologia - 6,6 mies. (było 4,4 mies.)

Ponad trzy miesiące pacjentki zaczekają także na świadczenia w dziedzinach:

- leczenie chorób metabolicznych - 4,6 mies. (nowa dziedzina objęta analizą)
- urologia/uroginekologia - 3,6 mies. (było 3,4 mies.)
- neurologia - 3,3 mies. (było 2,3 mies.)

Poniżej trzech miesięcy pacjentki zaczekają na świadczenia w dziedzinach:

- immunologia - 2,8 mies. (było 2,6 mies.)
- reumatologia - 2,8 mies. (było 1,4 mies.)
- psychiatria - 2,6 mies. (było 1,4 mies.)
- ginekologia onkologiczna - 2,5 mies. (było 1,5 mies.)
- położnictwo i ginekologia - 2,2 mies. (było 1,7 mies.)

- onkologia - 1,2 mies. (było 1,4 mies.)
- chirurgia onkologiczna - 0,7 mies. (było 1,4 mies.)
- radioterapia onkologiczna - 0,6 mies. (było 0,4 mies.)

Najszybciej pacjentki mogą skorzystać ze świadczeń obejmujących dziedzinę radioterapii onkologicznej, gdzie czas oczekiwania wynosi średnio 0,6 miesiąca - warto podkreślić, że są to specjalistyczne świadczenia, a grono odbiorców jest ograniczone: pacjenci korzystający z porad lekarza radiologa oraz świadczeń terapeutycznych sklasyfikowanych w tej dziedzinie to osoby obciążone poważną chorobą zagrażającą życiu i zdrowiu.

ŚREDNI CZAS OCZEKIWANIA NA ŚWIADCZENIA WYŁĄCZNIE KOBIECE

W raporcie przeanalizowano nie tylko świadczenia spośród dziedzin wybranych w oparciu o epidemiologiczną przewagę występowania dolegliwości i chorób wśród kobiet, ale także świadczenia dotyczące wyłącznie kobiet. W tej kategorii znalazły się w szczególności choroby związane z narządami rodnymi, porodem i położeniem. Na potrzeby analizy zaliczono do niej także raka piersi.

Analiza 31 zdefiniowanych świadczeń przeznaczonych wyłącznie dla kobiet pokazuje, że średni czas oczekiwania na świadczenia wyłącznie kobiece wynosi 2,8 miesiąca (w zeszłym roku wynosił 2,5 mies.).

Najdłuższe czasy oczekiwania zidentyfikowano do świadczeń:

- rekonstrukcja piersi; wymiana ekspandera na endoprotezę piersiową - 12 mies. (było 12 mies.)
- rekonstrukcja piersi; wstawienie implantu typu ekspander - 11,2 mies. (było 11, 9 mies.)
- operacja nietrzymania moczu metodą TOT - 6,7 mies. (było 5,7 mies.)

Ponadto:

- kolposkopia - 5,8 mies. (było 3,2 mies.)
- operacja wypadania macicy metodą podwieszania z dostępem laparoskopowym - 5,7 mies. (było 4,8 mies.)
- wizyta u ginekologa-onkologa - 5,2 mies. (było 0,5 mies.)
- waginoplastyka - 4,8 mies. (było 1,8 mies.)
- wizyta u ginekologa-położnika - 2,5 mies. (było 0,6 mies.)
- leczenie endometriozy metodą laparoskopową - 2,2 mies. (było 1,9 mies.)
- wizyta u ginekologa - 0,8 mies. (było 0,3 mies.)
- mammografia - 0,5 mies. (było 0,3 mies.)
- cytologia metodą Papanicolau - 0,3 mies. (było 0,6 mies.)

ŚREDNI CZAS OCZEKIWANIA Kobiet DO LEKARZA SPECJALISTY

Aby uzyskać poradę specjalisty, kobiety muszą poczekać średnio 5,9 miesiąca (w zeszłym roku czekały 3,4 mies.).

Najdłużej kobiety muszą poczekać na wizytę:

- u endokrynologa - 18,0 mies. (było 11,0 mies.)
- u chirurga naczyniowego - 11,9 mies. (było 6,4 mies.)
- u neurochirurga - 11,0 mies. (było 6,2 mies.)

Specjaliści, do których czas oczekiwania jest dłuższy niż pół roku, to także m.in.:

- angiolog - 8,5 mies. (było 6,5 mies.)
- reumatolog - 8,1 mies. (było 2,8 mies.)
- chirurg plastyczny - 7,9 mies. (nie chodzi tu o tzw. medycynę estetyczną a o np. rekonstrukcje piersi) (było 6,3 mies.)
- immunolog - 6,3 mies. (było 5,4 mies.)

Pacjentka ponad trzy miesiące zaczeka na wizytę:

- u chirurga-bariatry - 5,6 mies. (nowe świadczenie objęte analizą)
- u ginekologa-onkologa - 5,4 mies. (było 0,5 mies.)
- u urologa - 4,9 mies. (było 2 mies.)
- u diabetologa - 4,3 mies. (nowe świadczenie objęte analizą)
- u psychiatry - 3,4 mies. (było 1,3 mies.)
- u neurologa - 2,8 mies. (było 1,9 mies.)

Najkrócej pacjentki czekają na wizytę:

- u chirurga onkologa - 0,6 mies. (było 1,7 mies.)
- u onkologa - 0,7 mies. (było 1,1 mies.)

ŚREDNI CZAS OCZEKIWANIA KOBIET NA BADANIA DIAGNOSTYCZNE

Analiza 28 świadczeń diagnostycznych pokazuje, że na badanie diagnostyczne polskie pacjentki czekają średnio 2,4 mies. (2,5 mies. z uwzględnieniem analizowanych od 2024 r. świadczeń z zakresu leczenia chorób metabolicznych) (w zeszłym roku czekały 2,3 mies.).

Najdłuższe czasy oczekiwania zidentyfikowano do badań:

- USG tarczycy - 6,9 mies. (było 6,1 mies.)
- scyntygrafia tarczycy - 5,8 mies. (było 3,2 mies.)
- kolposkopia - 5,8 mies. (było 3,2 mies.)
- biopsja aspiracyjna cienkoigłowa tarczycy - 5,4 mies. (było 3,7 mies.)
- badanie w kierunku 5 najczęstszych mutacji w obrębie genu BRCA1 u pacjentki potencjalnie obciążonej ryzykiem rozwoju dziedzicznego raka piersi - 4,2 mies. (było 4,5 mies.)
- gastroskopia - 4 mies. (nowe świadczenie objęte analizą)
- USG Doppler kończyn dolnych - 4 mies. (było 5,5 mies.)
- laparoscopia diagnostyczna - 3,9 mies. (było 4,4 mies.)

Najkrócej pacjentki czekają na:

- RTG kości ręki i dłoni - 0,3 mies. (było 0,8 mies.)
- cytologię - 0,3 mies. (było 0,6 mies.)

ETAPOWOŚĆ ŚWIADCZEŃ (TZW. ODYSEJA DIAGNOSTYCZNA)

Fundacja WHC poświęca także uwagę problematyce etapowości leczenia. Bazując na dostępnych danych, wskazano kilka przykładów ograniczeń, w których sumujący się czas oczekiwania do kolejnych etapów diagnostyki i leczenia jest szczególnie bolesny dla pacjentki i decyduje o jej szansie na powrót do zdrowia bądź o przeżyciu. Spośród ośmiu ścieżek leczniczych wydeptywanych przez pacjentki, sześć uległa wydłużeniu, a dwie skróciły się. Analiza objęła także dwie nowe ścieżki z zakresu chorób metabolicznych.

Nowe ścieżki:

- czas od bólu i owrzodzeń stopy do oceny przepływu żylnego u diabetyczki - 606 dni

- czas od otyłości, cukrzycy i nadciśnienia do operacji bariatrycznej - 556 dni

Zgodnie z wynikami:

- czas od przewlekłej niewydolności żylnej do usunięcia żyłaków metodą klasyczną - 1046 dni (było 774)
- czas od podejrzenia raka tarczycy do tyreidektomii radykalnej - 939 dni (było 651 dni)
- czas od hiperprolaktynemii i bólów głowy do usunięcia guza prolaktynowego - 915 dni (było 621 dni)
- czas od anoreksji i myśli samobójczych do wizyty u gastroenterologa dziecięcego (16-letnia pacjentka) - 358 dni (było 190 dni)
- czas od bolesnych, obfitych i nieregularnych miesiączek do zabiegu usunięcia torbieli endometrialnych metodą tradycyjną - 331 dni (było 308 dni)
- czas od drugiego poronienia przed 20 tygodniem ciąży do badania kariotypu - 323 dni (było 291 dni)
- czas od niespecyficzných objawów raka jajnika do operacji metodą laparotomii pośrodkowej - 169 dni (było 199 dni)
- czas od podejrzenia raka piersi w badaniu mammograficznym do mastektomii całkowitej - 59 dni (było 85 dni)

Z NOTATEK ANKIETERÓW

Aby jeszcze wyraźniej pokazać system ochrony zdrowia widziany oczami pacjentów, w Barometrze WHC znalazły się fragmenty z notatek ankieterów dzwoniących do przychodni i szpitali.

Angiologia

- Wizyta u chirurga naczyniowego

Ankieter został poinformowany, że w jednym z opolskich szpitali terminy do chirurga naczyniowego są „dość odległe” - najbliższy wolny termin to sierpień 2025 r. Zatem pacjent z żyłakami z zaawansowanym obrzękiem pęczka na wizytę ponad 16 miesięcy.

Choroby metaboliczne

- Wizyta u diabetologa

Pacjentka 50 lat, ze zdiagnozowaną cukrzycą, w leczeniu farmakologicznym z pogarszającym się stanem skóry stopy na wizytę u diabetologa w jednym ze szpitali w Białej Podlaskiej w trybie stabilnym musi poczekać do przyszłego roku: luty 2025 r. (307 dni). Z kolei w trybie pilnym najbliższy termin to początek grudnia 2024 r. Najkrótszy wolny termin na wizytę odnotowano w placówce w Częstochowie, gdzie pacjentka musi poczekać ponad miesiąc (43 dni).

Endokrynologia

- Wizyta u endokrynologa

W szpitalu w Grodzisku Mazowieckim ankieter został poinformowany, że możliwy termin wizyty w przypadku pilnym to połowa 2027 r., natomiast jeśli problem dotyczy przypadku stabilnego, to początek 2029 r.

- USG tarczycy

Ankieter został poinformowany, że w placówce ZOZ w Suchej Beskidzkiej na USG tarczycy aktualnie nie jest prowadzona rejestracja i nie ma już terminów na ten rok - rejestrować będzie się można na przyszły rok od lipca/sierpnia tego roku. Najkrótszy termin uzyskano w placówce w Poznaniu, gdzie czas oczekiwania na USG tarczycy wynosi ok. miesiąc.

Immunologia

- Badanie kariotypu

W poradni genetycznej w Otwocku ankieter został poinformowany, że kontrakt w ramach NFZ obejmuje łącznie konsultację genetyczną w poradni i badanie (czas oczekiwania ok. 2 miesiące) - więc w przypadku wykonywania samych zleconych badań, będzie trzeba za nie zapłacić.

Psychiatria

- Wizyta u psychiatry

Ankieter w jednej z warszawskich placówek medycznych uzyskał informację, że pierwszy wolny termin na NFZ na wizytę u psychiatry możliwy jest w grudniu 2024 r. (234 dni). Jednocześnie w szpitalu psychiatrycznym w Jarosławiu na wizytę w poradni można umówić się z dnia na dzień (2 dni).

- Psychoterapia

W przypadku 16-letniej pacjentki wcześniej hospitalizowanej z powodu anoreksji, w jednej z krakowskich placówek ankieter został poinformowany, że pierwsze spotkanie z psychologiem możliwe będzie za 3 miesiące (90 dni), przy czym rozpoczęcie właściwego leczenia jeszcze później, najprawdopodobniej za kolejnych kilka miesięcy.